

Beretning 2009

Brancheudvalget for Frø
København, maj 2010

www.brancheudvalgetforfroe.dk

Brancheudvalget for Frø
c/o Landbrug & Fødevarer
Axeltorv 3
1609 København
Tlf: +45 33 39 46 51
Fax: +45 33 39 41 50
E-mail: nem@lf.dk eller ipe@lf.dk

Forord

Hermed foreligger årsberetning 2009 for Brancheudvalget for Frø. I årsberetningen er en beskrivelse af de vigtigste aktiviteter og spørgsmål, som Brancheudvalget for Frø og sekretariatet har beskæftiget sig med i 2009, ligesom der bagest er samlet en række *tabeller* med nøgletal for frøbranchen.

Vi håber årsberetningen er til nytte for alle, der søger oplysning om frøbranchens forhold og virksomhed.

Thor Gunnar Kofoed
Landbrug & Fødevarer, Frøsektionen
Formand 2009

Torben Lunde
Dansk Frøhandlerforening
Næstformand 2009

Nils Elmegaard
Sekretariatschef
Brancheudvalget for Frø

<u>FORORD.....</u>	<u>2</u>
<u>1 DEN DANSKE FRØBRANCHE I 2009.....</u>	<u>4</u>
1.1 BERETNINGÅRET I HOVEDTRÆK.	4
1.2 DET DANSKE AREAL MED GRÆS- OG KLØVERFRØ.	5
1.3 AREALET MED HAVEFRØ SAMT ANDET MARKFRØ.	7
1.4 FORBRUGET AF GRÆSFRØ OG FRØ AF GRÆSMARKSBÆLGPLANTER I DANMARK.	7
1.5 ØKOLOGISK FRØAVL.	8
1.6 LAGERUDVIKLINGEN.....	9
1.7 AFREGNINGSPRIS TIL AVLER.	9
1.8 DANMARKS EKSPORT AF KLØVER- OG GRÆSFRØ.	11
1.9 PRODUKTIONSUDVIKLINGEN I EU-27	12
1.10 DANSK GRÆSFRØAVL I GLOBALT PERSPEKTIV.	14
<u>2 TEMA: USA – PRODUKTION OG HANDEL.....</u>	<u>15</u>
2.1 USA'S PRODUKTION AF GRÆS OG KLØVERFRØ.....	15
2.2 USA'S HANDEL MED GRÆS OG KLØVERFRØ.....	16
2.3 ARBEJDET I ESA OM BEGRÆNSNING (AF IMPORT) AF ILLEGALT FRØ.....	18
<u>3 LANDBRUGSPOLITISKE FORHOLD MED RELATION TIL FRØ.....</u>	<u>19</u>
3.1 FORSKNING OG FORSØG.....	19
<u>4 ADMINISTRATION M.M.....</u>	<u>19</u>
4.1 FRØAFGIFTSFONDEN.	20
4.2 PLANTEFORÆDLINGSFONDEN.	20
4.3 ERSTATNINGSFONDEN FOR MARKFRØ.	21
4.4 SØGÅRD-FONDEN.	21
<u>5 BRANCHEUDVALGETS LEDELSE OG SEKRETARIAT.....</u>	<u>22</u>
<u>6 BILAG.....</u>	<u>22</u>

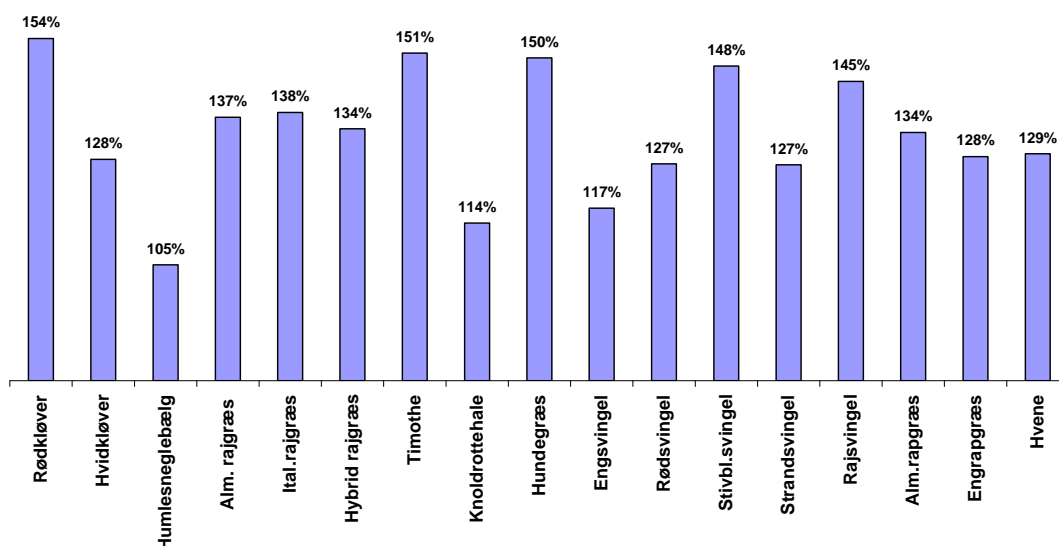
1 DEN DANSKE FRØBRANCHE I 2009

1.1 Beretningsåret i hovedtræk.

Høståret 2009 blev et godt frøår, hvor gennemsnitsudbyttet lå over middel. Frømarkerne stod generelt pænt allerede om efteråret og vinteren var mild i 2008/09. Forårs månederne (især april) gav højere temperaturer og større indstråling end normalt, hvilket har haft positiv indflydelse på frøudviklingen.

Den store høst i 2009 kom på et tidspunkt, hvor frølagrene allerede var mere fyldt op end de burde. Dette skyldtes det store fald i afsætningen i den foregående sæson. Lagrene er derfor efter høst 2009 mere end rigelige. Denne situation forventes at medfører et kraftigt prisfald for 2009-høsten i forhold til høsten 2008, som blev afregnet til de højeste priser i mands minde. Den vejede afregningspris for 2008-høsten var kr. 9,06 pr. kg (se figur nedenfor).

Relative afregningspriser for 2008 høsten i fht. 10 års gennemsnittet for de enkelte arter.

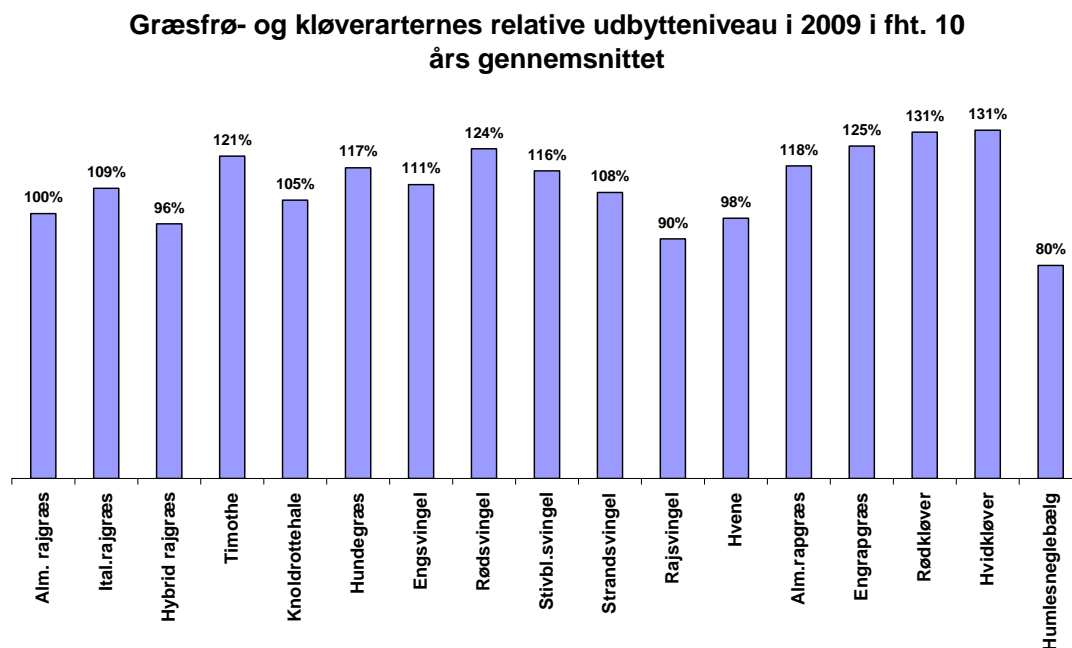
Figur 1: Relative afregningspriser for 2008-høsten i forhold til 10 års gennemsnittet. Afregningspriserne for 2009-høsten kendes først til januar 2011.

Landmandsøkonomien i produktionen af græs- og kløverfrø blev for høsten 2008 særdeles konkurrencedygtig i forhold til korn, efter at det for 2007 høsten ikke var så attraktivt at dyrke frø. Konkurrencesituationen i forhold til korn for høsten 2009 kendes endnu ikke, men alt tyder på at græs- og kløverfrøproduktion giver generelt et bedre økonomisk afkast end korndyrkning.

Det hjemlige forbrug af græs- og kløverfrø er forholdsvis konstant, mens eksporten (som i et normalt år udgør over 90 % af produktionen) i markedsåret 2008/09 blev langt mindre end årene forud. Eksporten af græs- og kløverfrø blev i 2008/09 på ca. 64.000 tons, hvilket svarer til et fald på ca. 30 % i forhold til året før.

Høstarealet i Danmark for græs- og kløverfrø i 2009 steg til 83.400 ha, hvilket er ca. 15 % mere end året før. Arealet med græsfrø steg med over 10.000 ha, mens kløverfrøarealet faldt svagt. Selv om areal i 2009 steg markant, er der langt til niveauet i 2005 og i 2006, hvor arealet begge år nåede op over 90.000 ha.

Gennemsnitsudbyttet blev højere end 10 års gennemsnittet for nogle markfrøarter, mens andre lå under - se figur 2.

Figur 2: Arternes gennemsnitsudbytte i 2009 i forhold til gennemsnitsudbyttet de seneste ti år. De fleste arter har givet over tiårs gennemsnittet, mens enkelte lå under. *Foreløbige tal*

Havefrøproduktionen, hvor spinat til frø udgør langt den største del, fik også et godt år i 2009 med gode udbytter og gode priser.

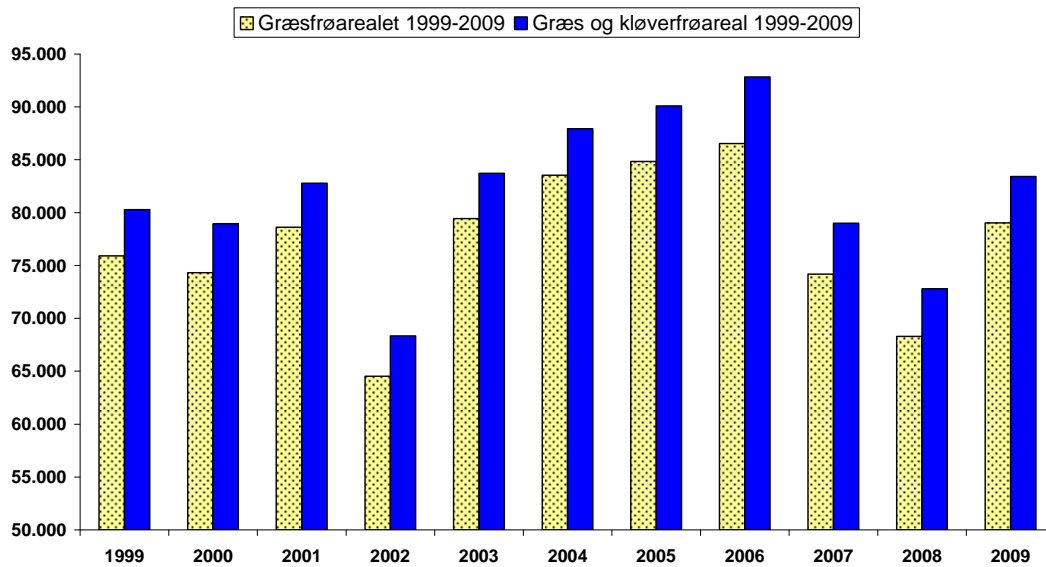
1.2 Det danske areal med græs- og kløverfrø.

Det danske areal med græs- og kløverfrø steg i 2009 set i forhold til året før – se figur 3. Det samlede græsfrøareal steg med ca. 16 % til 79.024 ha, hvilket er lidt over 10 års gennemsnittet. Kløverfrøarealet faldt en smule fra 4.500 ha i 2008 til 4.389 ha i 2009.

Til høst 2010 forventes et kraftigt fald i det samlede areal i omegnen af 25 % i forhold til 2009. I 2011 forventes arealet igen at stige, men langsomt.

De arealmæssigt vigtigste arter i Danmark er alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs, som alle tre i 2009 blev dyrket på større arealer end året før. Andre arter som strandsvingel og hundegræs steg også kraftigt arealmæssigt i forhold til 2008. Enkelte mindre arter gik arealmæssigt tilbage.

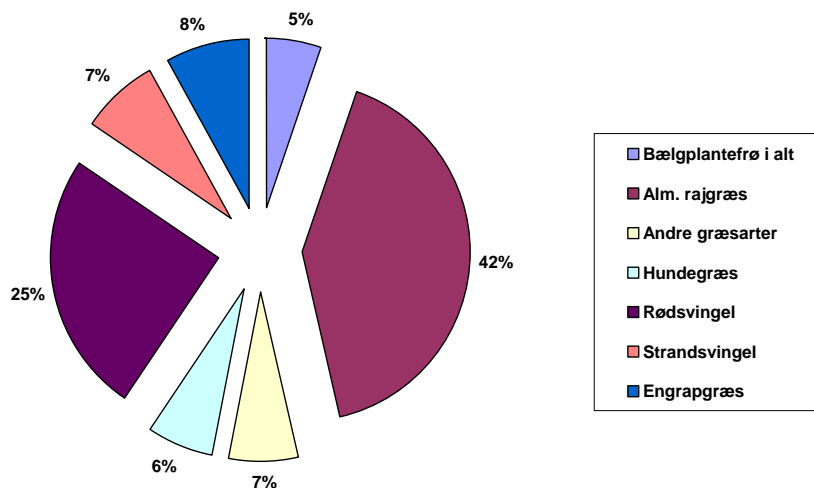
Udviklingen i det danske areal med græsfrø og kløverfrø 1999-2009

Figur 3: Udviklingen i det danske græs- og kløverfrøareal 1999-2009 i ha. Bemærk skala begynder ved 50.000 ha. Talmateriale i bilaget - tabel 3.

Græsfrøarealet var i 2009 fordelt som det ses af figur 4:

Fordeling af arter 2009

Figur 4: Procentvis fordeling mellem de danske dyrkede arter i Danmark i 2009. Bælgplantefrø dækker især hvid- og rødkløver. Beregnet på grundlag af bilagets tabel 1.

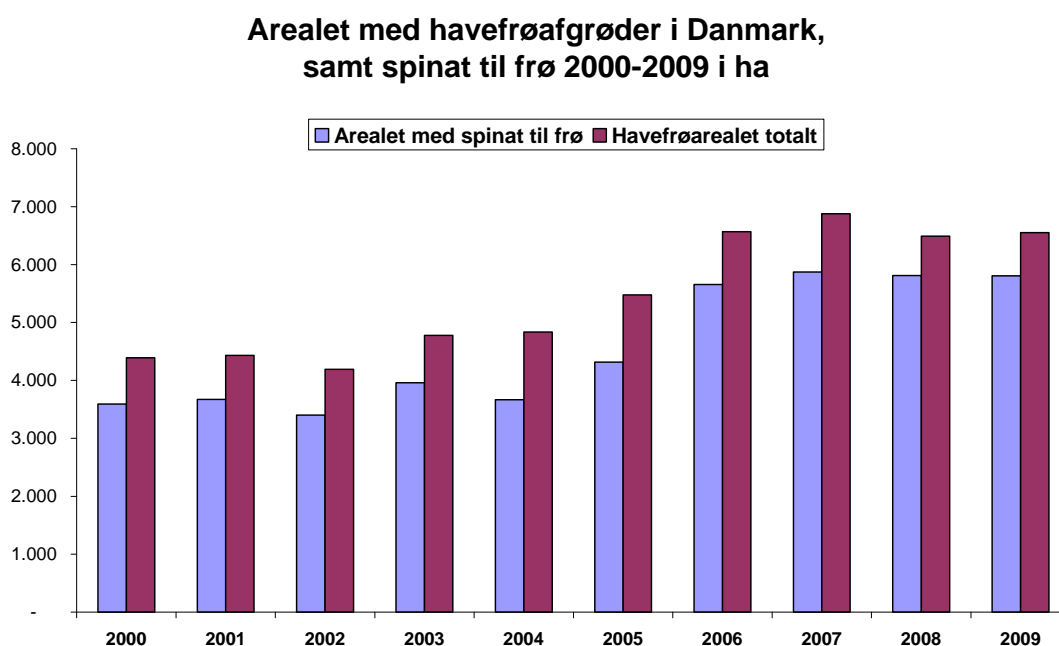
Fordelingen i de kommende år forventes nogenlunde konstant, dog med lavere andele for arter som hundegræs, strandsvingel, timote og engsvingel.

1.3 Arealet med havefrø samt andet markfrø.

Arealet med havefrøafgrøder, som især består af spinat til frø, har de seneste par år været på et stabilt niveau. Desværre ser det ud til at især arealet med spinat til frø falder kraftigt i 2010. Dette skyldes især det høje omkostningsniveau og de høje priser der har været i Danmark den seneste periode.

Høstarealet blev i 2009 på 6.552 ha. Den danske produktion af spinatfrø, som fortsat tegner sig for ca. 75 % af verdensproduktionen, udgjorde i 2009 i alt 5.808 ha som altså udgør hele 89 % af havefrøarealet i Danmark.

Andre arter der dyrkes til frø i Danmark er bl.a. Pak choi/kinakål, krysantemum, radise, purløg, karse og blomsterfrø.

Figur 5: Arealet med havefrø, herunder spinat til frø 2000-2009 i Danmark i ha. Se også bilagets tabel 2.

Det godkendte areal til certificering af andre markfrøarter til udsæd (markært, raps, gul sennep mv.) steg for første gang i ti år til 2.948 ha. Stigningen skyldes næsten udelukkende det stigende areal med markært, som steg fra 1.207 ha i 2008 til 2.145 ha i 2009.

1.4 Forbruget af græsfrø og frø af græsmarksbælgplanter i Danmark.

I bilaget (Tabel 5) ses udviklingen i forbruget af græs- og kløverfrø på det danske hjemmemarkedet. Forbruget i 2008/09 faldt kraftigt i forhold til sidste markedsår. De tre store arter, alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs faldt alle med 12 % i forhold til året før. De eneste arter med volumenmæssig betydning, der er gået frem, er rajsvingel og rød-kløver. Rajsvingel var nærmest ukendt for få år siden, men indtager nu en plads som 4. vigtigste art på hjemmemarkedet.

Det samlede forbrug faldt med 10 %. Årsagen her til skal findes i finanskrisen, hvor landmænd holder igen med at omlægge græsmarker, ligesom det professionelle plænemarked har været ramt.

Hjemmemarkedet udgjorde i 2008/09 kun ca. 6,5 % af den samlede produktion. 'Resten' eksporteres til over 100 lande.

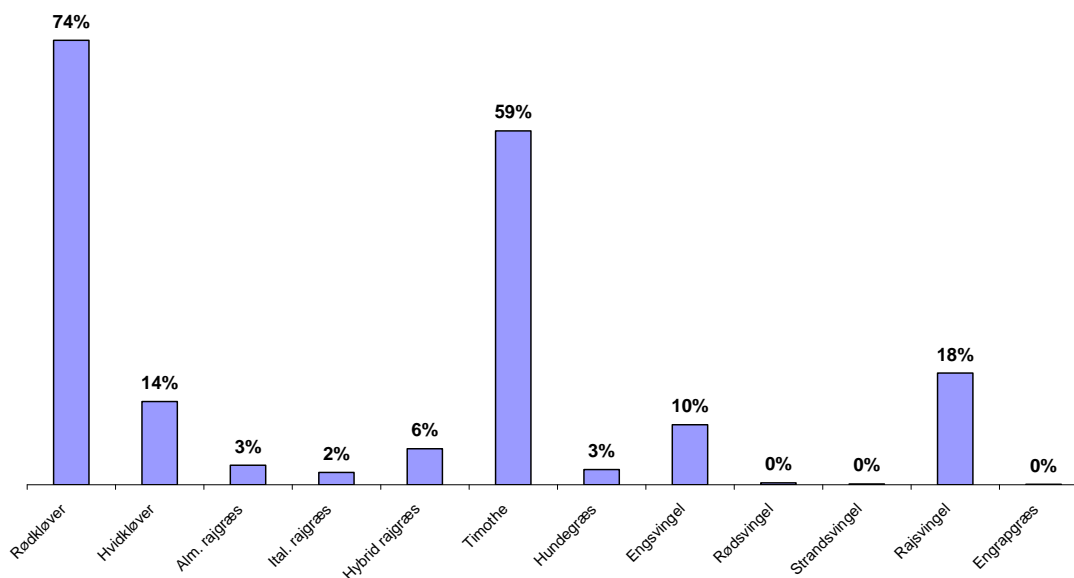
1.5 Økologisk frøavl.

Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø er vist i bilaget (tabel 6)¹. Arealet med økologisk frø i 2009 steg pænt i forhold til 2008 til hele 2.585 ha eller ca. 3 % af det danske dyrkede areal med græs- og kløverfrø.

I figur 6 er angivet, hvor meget økologisk frøavl 'fylder' af det samlede areal med frøproduktion af kløver- og græsfrø i Danmark i 2009. Som det ses er andelen af økologisk dyrket areal for rødkløver og for timothe ganske betydelig, men der er tale om arealmæssigt små arter.

For de store arter alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs er den økologiske andel ret beskednen.

Areal med økologisk frø som andel af totalt areal 2009

Figur 6: Økologisk dyrket andel af det samlede areal i Danmark i 2009 af kløver- og græsfrø

Udbyttet for økologisk græs- og kløverfrø opgøres ikke.

Produktionen af økologisk græs- og kløverfrø kunne sagtens øges i Danmark.

EU-landene kan give dispensation fra brug af økologisk frø til økologiske bedrifter, hvis der ikke er økologisk frø til rådighed. Det er den danske branches opfattelse, at der gives for mange dispensationer – bl.a. fordi der ikke findes en fælles database med økologisk frø i EU.

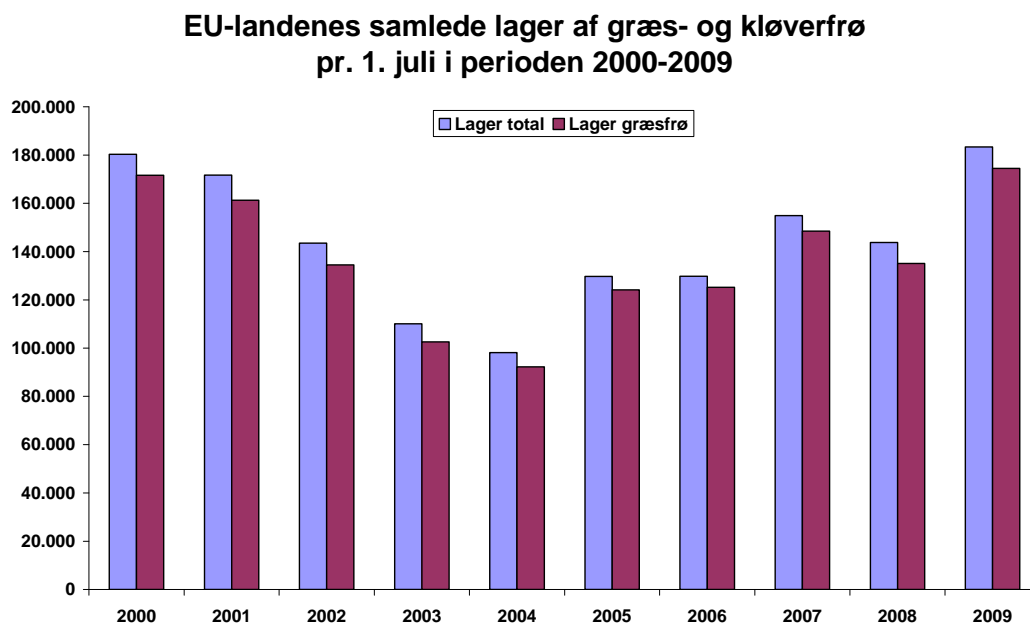
¹ Arealet indgår i det samlede areal i tabel 1.

1.6 Lagerudviklingen.

Udviklingen i lagrenes størrelse er vist i bilaget (tabel 7). Lagrene steg i forhold til året før til 55.334 tons græsfrø og 2.003 tons kløverfrø.

Lagrene opgøres pr. 1. juli, hvilket er første dag i markedsåret og som angiver, hvor meget der er på lager før den forestående høst. I beretningsåret var lagrene i både Danmark og i resten af EU meget høje.

Lagerudviklingen kan ses af figur 6.

Figur 6: EU-landenes samlede lager af græs- og kløverfrø opgjort hvert år pr. 1. juli i tons. I bilaget (tabel 7) kan talmaterialet ses.

1.7 Afregningspris til avler.

I figur 7 ses udviklingen i de gennemsnitlige afregningspriser til danske frøavlere². Totalt set blev afregningsprisen for 2008-høsten den højeste nogensinde. Den vægtede gennemsnitspris blev på kr. 9,06 pr. kg.

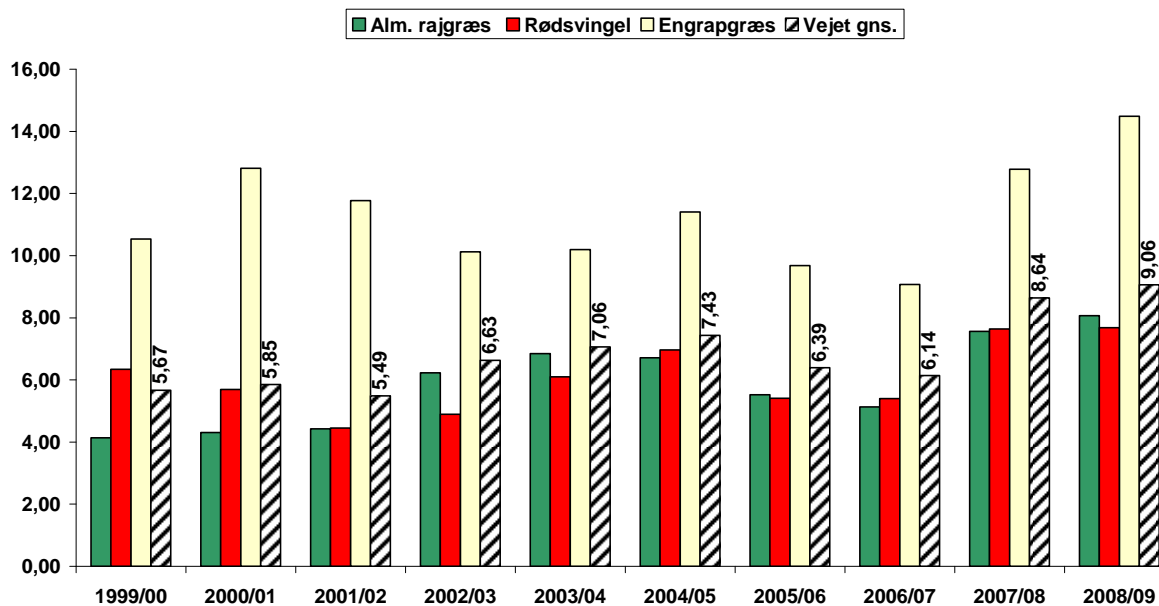
Samlet set steg afregningspriserne med næsten 5 % i forhold til 2007 høståret. De tre største arter, alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs, steg med hhv. 7 %, 1 % og 13 % i forhold til året før.

I figur 1 (i afsnit 1.1) ses hvordan afregningspriserne for de enkelte arter i 2008 lå i forhold til tiårs gennemsnittet.

Prisudviklingen for høsten 2009 bedømmes til at falde kraftigt igen som følge af afsætnings- og lagersituationen på de internationale markeder og konkurrentlande.

² Bemærk at seneste opgørelse gælder for høsten 2008, som er endelig afregnet i juni 2009. Bemærk også, at tallene er gennemsnitstal for hver enkelt art og er uden evt. bonus, lagerleje, transport eller lignende tillæg/fradrag.

Afregningspriser for de tre vigtigste arter samt det vejede gennemsnit for alle arter i høstårene 1999 til 2008 i kr. pr. kg

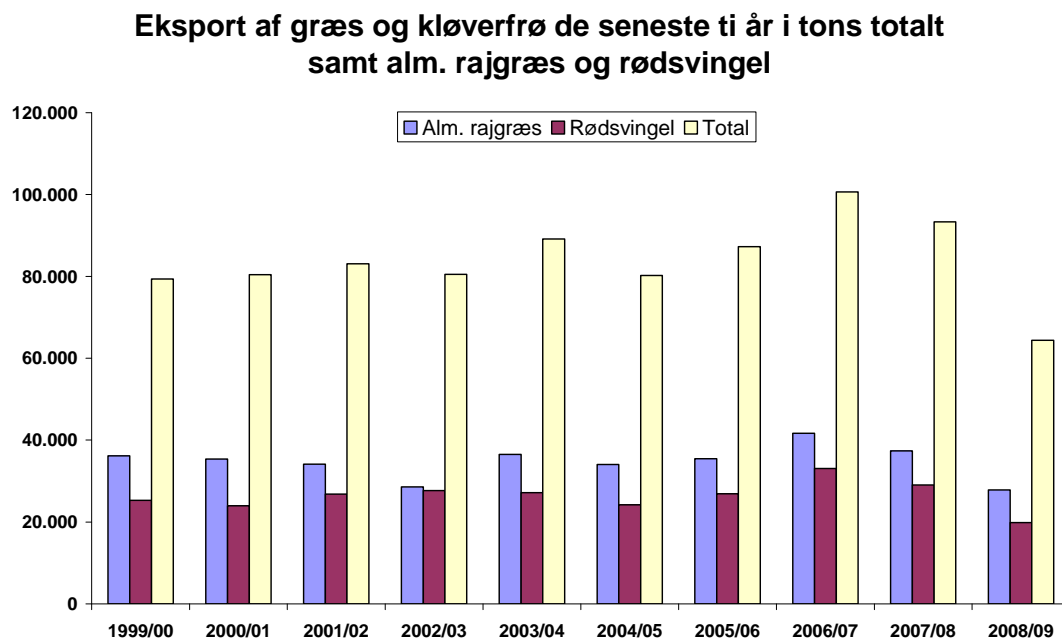

Figur 7: Afregningspriserne til avlerne 1999-2008.

Den vægtede afregningspris for høsten 2009 beregnes i branche-regi og offentliggøres i januar 2011.

1.8 Danmarks eksport af kløver- og græsfrø.

Eksporten i markedsåret 2008/09 blev på 64.374 tons, hvilket var et voldsomt fald i forhold til året før på ca. 29.000 tons. I figur 8 ses udviklingen.

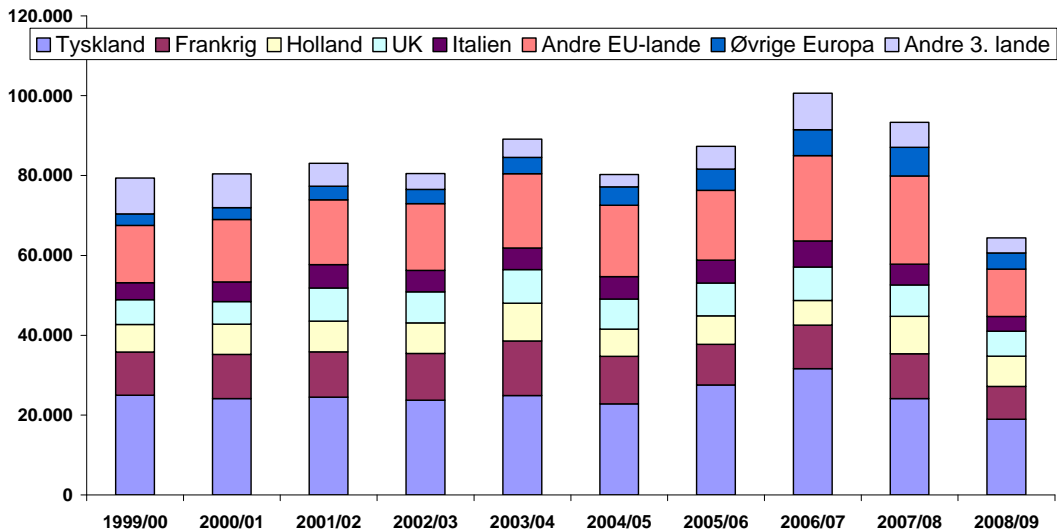
Figur 8: Udviklingen i den danske eksportmængde 1999/00 til 2008/09 for græs- og kløverfrø totalt samt for hhv. alm. rajgræs og rødsvingel i tons. Udviklingen i den danske eksport af græs- og græsmarksbælgplantefrø i mængde og værdi er anført i bilaget (tabel 9 - arter og i tabel 10 - lande).

Mængdefaldet i eksporten, som især kan tilskrives finanskrisen, betyder at man skal tilbage til 1997/98 sæsonen for at finde en lavere eksportmængde. Der er dog heldigvis meget der tyder på en forbedret eksport af græs- og kløverfrø i indeværende markedsår (2009/2010).

Alm. rajgræs er sædvanen tro langt den vigtigste art med over 43 % af den eksporterede mængde, mens rødsvingel med knap 31 % næstvigtigst. Engrapgræsfrø udgør mængdemæssigt godt 8 % af eksport. De tre arter alene udgør altså ca. 4/5 af den eksporterede mængde.

I figur 9 ses, hvor frøet eksporteres til. Tyskland er, på trods af store fald to år i træk, fortsat langt det vigtigste eksportmarked for dansk græs- og kløverfrø med knap 19.000 tons i 2008/09 markedsåret. En mængde man skal tilbage til 1997/98 for at finde mindre. Tysklands andel alene udgør over 29 % af eksporten i 2008/09, hvilket er nogenlunde den sædvanlige andel af eksporten.

Eksportens fordeling i tons på de vigtigste markeder 1999-2009

Figur 9: Eksportmængden 1999/2000 til og med 2008/09 fordelt på vigtigste markeder – bilaget (tabel 10).

1.9 Produktionsudviklingen i EU-27

I figur 10 ses arealet med græs- og kløverfrø i EU's 27 medlemsstater. I 2009 steg græs- og kløverfrøareal i EU igen til 247.816 ha, hvilket svarer til en stigning på ca. 15 % i forhold til det foregående år. Græsfrøarealet blev med 212.871 ha 7 % større end sidste år, men lidt lavere end 10 års gennemsnittet. Danmark stod i 2009 for 37 % af græsfrøarealet i EU.

Danmarks andel af EU arealet for de vigtigste arter er således:

- Engrapgræs ca. 75 %
- Rødsvingel ca. 66 %
- Alm. rajgræs ca. 50 %.
- Hundegræs ca. 46 %
- Strandsvingel ca. 37 %

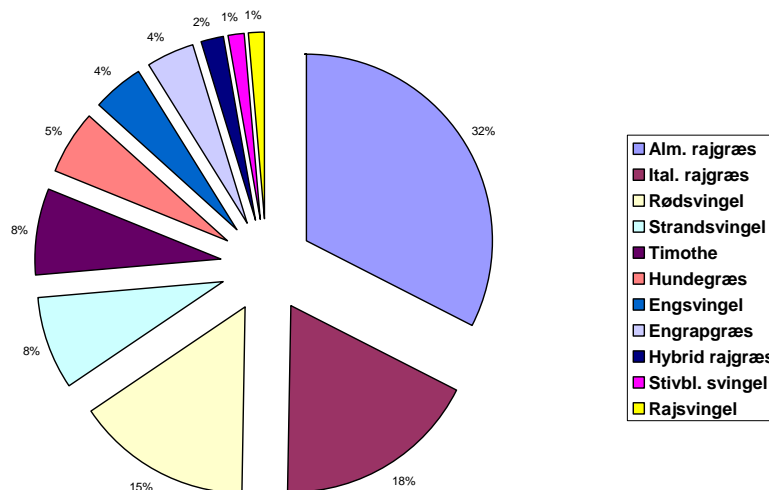
På timote og italiensk rajgræs står Danmark svagt i billedet med kun hhv. 1 % og 4 % af arealet i EU.

Hvad angår arealet med kløverfrø, steg dette til knap 35.000 ha i 2009 mod ca. 30.500 året før. Især rødkløver og anden kløver steg, mens hvidkløverarealet faldt. Danmark stod i 2009 for ca. 13 % af kløverarealet, men for hele 80 % når det gælder hvidkløverarealet.

Den europæiske artsfordeling ligner til en vis grad fordelingen på verdensplan, hvor Alm. rajgræs, italiensk rajgræs, strandsvingel og rødsvingel er de mest dyrkede tempererede arter. Ca. 2/3 af verdens rødsvingel areal er i EU, mens det for alm. rajgræs og ital. raj-

græs begge er ca. 1/3 der dyrkes i EU. For strandsvingel, som stadig kan betegnes som en forhold vis ny art i Europa, dyrkes ca. 1/5 af verdens areal med denne art i EU.

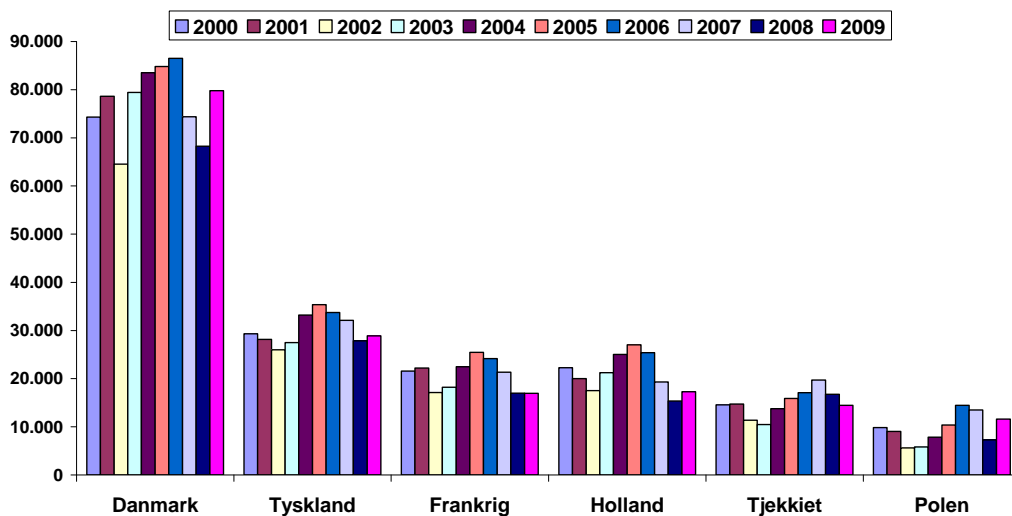
Artsfordeling af dyrkede græsser i EU i 2009 i %

Figur 10: Procentvis fordeling af arealerne med de vigtigste dyrkede græsser til frø i EU 2009. Se bilaget (tabel 11)

At Danmark er langt det vigtigste land i EU, hvad angår produktion af græsfrø, er der ikke noget nyt i – jf. figur 11. Branchen tager naturligvis ikke noget for givet, men den tradition, viden og det effektive rådgivningssystem, der er for græs- og kløverfrødyrkning i Danmark, kan forhåbentlig fastholde (eller udbygge) styrkepositionen i EU.

Græsfrøarealet i ha i de seks vigtigste frøproducerende lande i EU 2000-2009

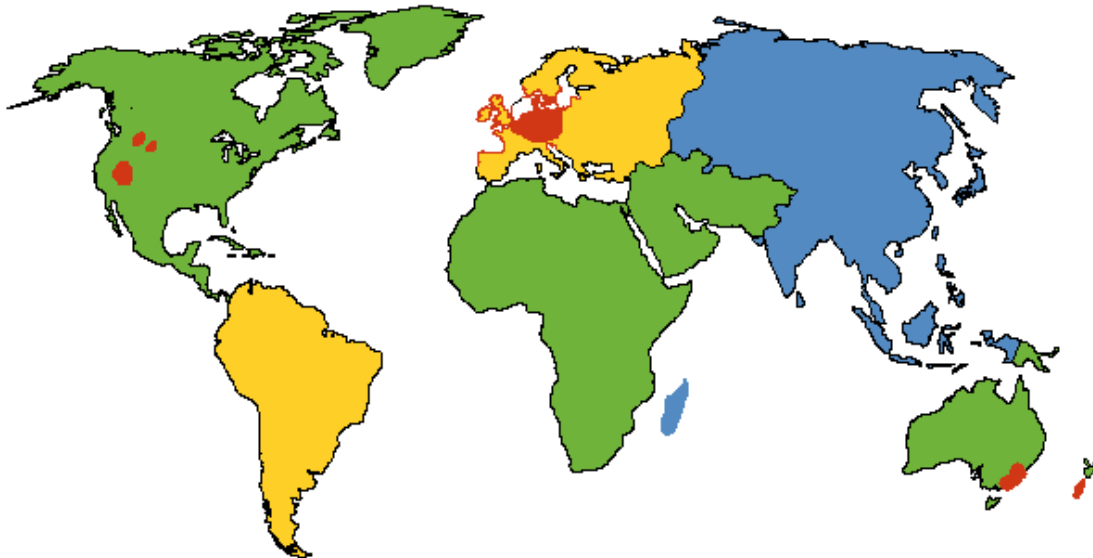

Figur 11: De seks vigtigste lande i EU areal med græsfrø i 2000-2009 i ha. Se bilaget (tabel 12)

Der er dog mange elementer, der kan ændre på denne situation, dels de politiske tiltag som regeringen har fremlagt i form af Grøn Vækst, dels at lande som Tjekkiet, Polen og de Baltiske lande kan udvide deres produktion.

Det er i krisetider man skal holde fast. Hvis Danmark først begynder at tabe denne kamp, er det vanskeligt at komme tilbage. Dette er der forhåbentlig bevidsthed om i det politiske system.

1.10 Dansk græsfrøavl i globalt perspektiv.

Figur 12: De vigtigste produktionsområder i verden for græsfrø til tempererede egne. Vigtigste områder er markeret med rød farve. Oregon (USA), Canada, nordeuropa, New Zealand og Australien). Der er desuden mindre produktion i sydamerika (Argentina og Uruguay).

USA er verdens største græsfrøproducent foran Danmark, mens Danmark plejer at være verdens største eksportør af tempererede græsser. Dette var desværre ikke tilfældet i 2008-09, hvor USA indtager førstepladsen. USA's eksport har i sidste markedsår været begunstiget af lav dollarkurs.

Branchen forventer at Danmark indtager førstepladsen igen i dette markedsår.

2 TEMA: USA – produktion og handel

I denne årsberetning har vi valgt at fokusere på USA fordi den amerikanske produktion er verdens største, deres hjemmemarked er det største og deres eksport overgik for første gang i årevis den danske i markedsåret 2008/09.

2.1 USA's produktion af græs og kløverfrø

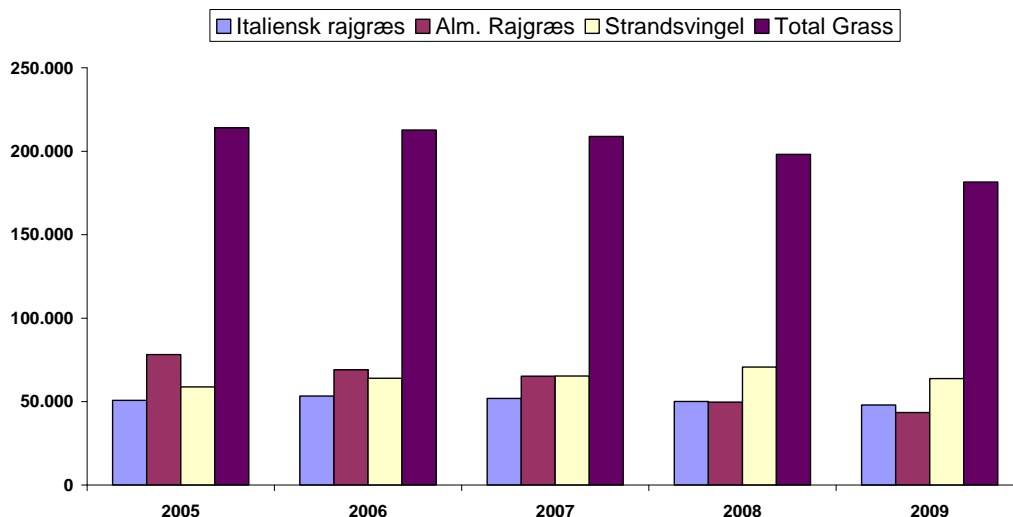
Langt den største del af produktionen i USA foregår i Villamette Valley (se kort), som er et afgrænset område i staten Oregon på vestkysten. Der er mindre produktioner i de tilstødende stater Washington og Idaho. Der findes valide tal for Oregon, men andre områder er det vanskeligt at få tal for.

Oregon anslås at stå for ca. 40 % af verdens areal med tempererede frøgræsser. Langt den største del af produktionen anvendes i USA, ligesom USA importerer betydelige mængder af især rødsvingel fra Canada.

Det er modsat EU kun en lille del af produktionen som er certificeret. Det meste af græsfrøet anvendes til plæneblandinger til det enorme private og professionelle marked eller til isåning af prærieområder/afgræsning i det sydøstlige USA.

Figur 13: Kort over Villamette Valley i Oregon, USA

Anslået høstet areal i USA med temp.frøgræsser 2005-2009 i ha

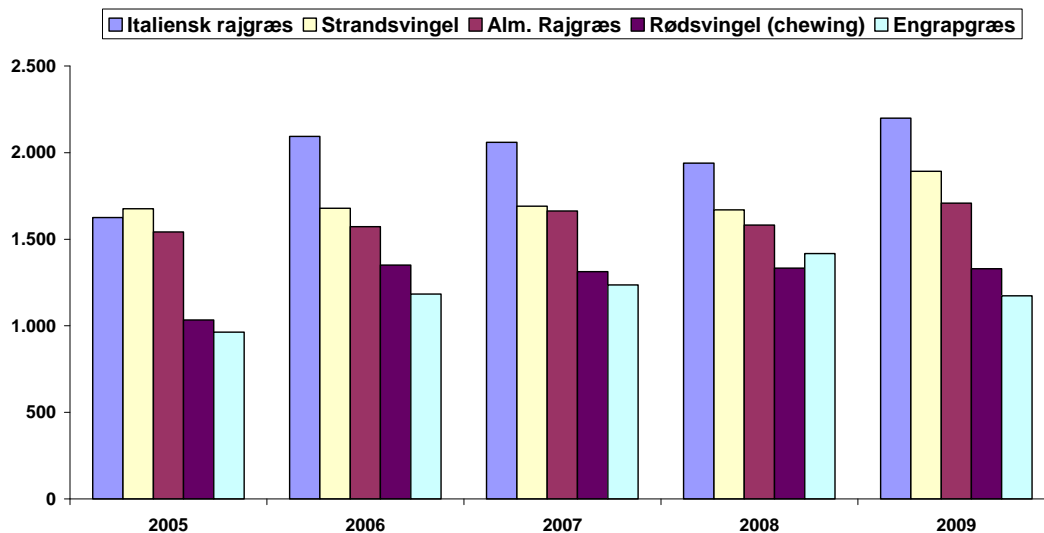
Figur 14: Udviklingen i USA's areal med de tre vigtigste arter samt totalt i ha 2005-2009 med tempererede græsarter til frø. Tallene er baserede på oplysninger fra Oregon State University.

De tre største arter er, som det ses af figur 14, strandsvingel, alm. og italiensk rajgræs.

Udbyttens niveauet i Oregon er generelt højere end i Danmark, hvilket bl.a. skyldes færre begrænsninger på næringsstoffer og flere muligheder i plantebeskyttelsen. Der foruden

har de et nærmest perfekt klima, men tørt klima (men med rigelig vandforsyning i jorden) fra blomstring til høst.

Gennemsnitsudbytter fem største arter i Oregon kg/ha 2005-2009

Figur 15: Gennemsnitsudbytter for hhv. alm. og ital. rajgræs, strandsvingel, rødsvingel og engrapgræs i perioden 2005-2009

I Danmark (og i EU) er gennemsnitudbytterne til sammenligning lavere for alle de nævnte arter undtaget rødsvingel.

Landmændenes dyrkningsstrategi er meget anderledes i forhold til i Danmark, idet de sædvanligvis høster på samme areal i flere år. Der er eksempler på, at man høster samme strandsvingelmark i over 10 år uden at den lægges om. Når marker lægges om sker etablering næsten altid i renbestand.

Sædskiftet er næsten udelukkende lagt an på græsfrøproduktion i Villamette-dalen. Når en frøgræsmark opløjes, etableres ofte en anden art på samme areal.

Det seneste års tid ser det dog ud til at især hvedeproduktion vinder indpas. Dette skyldes den store overproduktion og kraftigt faldende priser, som frøavlere i dalen har oplevet. I den sydlige del af dalen er jorden dog ofte for vandlidende til hvede.

2.2 USA's handel med græs og kløverfrø

Langt den største del af det producerede frø i USA anvendes også i USA, men en varierende andel eksporteres til især EU. Hvis dette er tilfældet skal frøet være certificeret i henhold til gældende frølovgivning i EU.

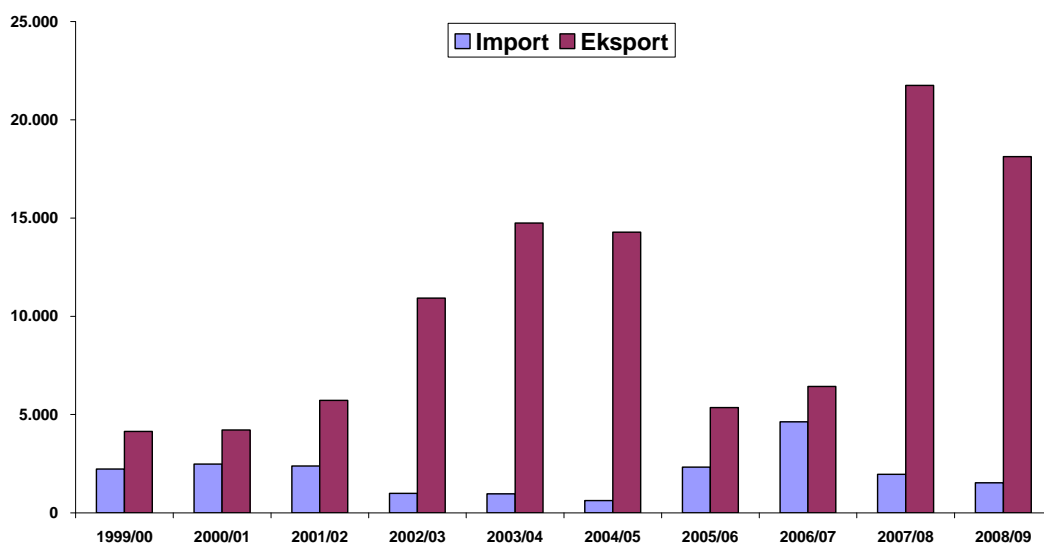
I markedsårene 2007/08 og 2008/09 har eksporten til EU været særligt stor for de vigtigste græsser, dvs. de græsarter vi selv dyrker til frø i EU. Se udvikling i figur 16.

De fire vigtigste arter som importeres fra USA til EU er alm. & ital. rajgræs, strandsvingel og engrapgræs. De fire arter udgjorde i de seneste to år ca. 90 % af mængden.

Der er flere årsager til den store import i de to seneste markedsår, hvoraf de vigtigste har været den forholdsvis lave dollar-kurs, som har gjort amerikansk frø konkurrencedygtigt på det europæiske marked og de forholdsvis høje priser vi har haft i EU. Desuden har produktionen og lagrene været høje på begge sider af Atlanten.

Der er dog heldigvis nu tegn på, at importen fra USA falder i indeværende markedsår. Importen har været særdeles skadelig for det europæiske marked, da der selv uden eksporten medregnet, har været rigelige forsyninger af græsfrø i EU.

USA's import fra og eksport til EU for de vigtigste græsfrøarter i tons de seneste ti år.

Figur 16: USA's import fra (blå) og eksport (rød-brun) til EU for de vigtigste græsser (alm. & ital.rajgræs, strandsvingel, rødsvingel, engrapgræs, timote, hundegræs og hvene) i tons (totalt) i markedsårene 1999/00 til 2008/09.

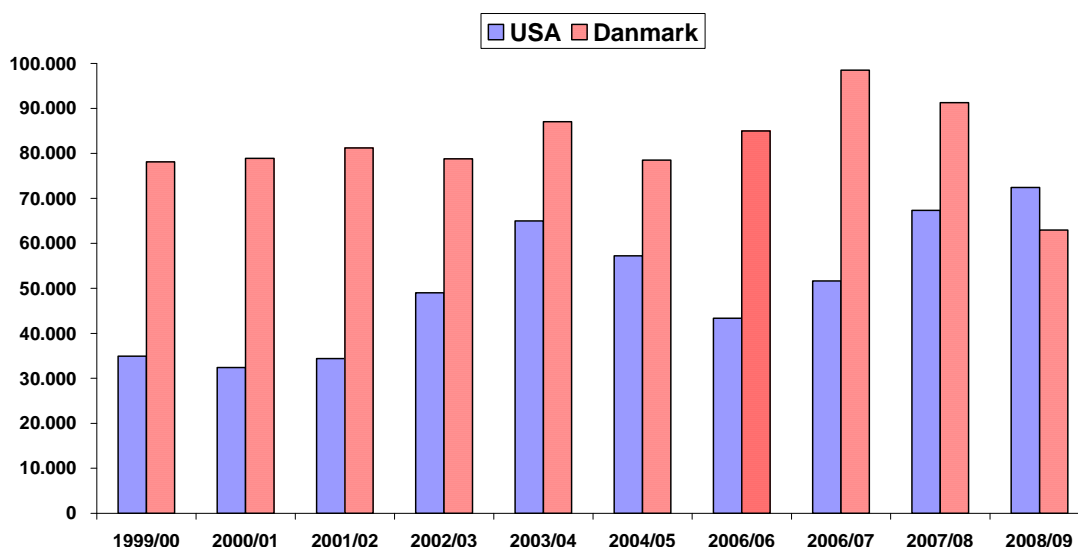
USA eksporterer til mange forskellige lande præcis som Danmark gør, og USA overhalede i 2008/09 markedsåret Danmark som verdens største eksportør af græsfrø til tempererede forhold. I figur 17 ses udviklingen i eksporten for hhv. Danmark og USA i tons.

Det fremgår tydeligt, at Danmark i alle år – på nær 2008/09 – indtager en klar førsteplads som den største eksportør. Det må forventes at Danmark igen indtager førstepladsen i dette markedsår, da dollaren stiger i værdi og priserne i EU er faldende.

USA eksporterer i et normalt år ca. 20 % af deres produktion, men de importerer også en del. De sidste to år har USA været stærk netto-eksportør, mens de i andre perioder har været netto-importør.

For en god ordens skyld, skal det nævnes, at andre vigtige eksportlande uden for EU er Canada og New Zealand.

Udviklingen i eksport for hhv. Danmark og USA for tempererede græsfrø i tons de seneste ti markedsår

Figur 17: Den danske og amerikanske eksport af de vigtigste græsfrøarter totalt i tons for de seneste ti år markedsår.

2.3 Arbejdet i ESA om begrænsning (af import) af illegalt frø

I afsnit 2.2 ovenfor beskrives USA's udenrigshandel med græsfrø. Data er baseret på officielle handelsstatistikker og afspejler derfor den legale del af handelen med bl.a. græsfrø.

Det i branchen almindeligt kendt, at der foruden den legale del også er en illegal del, som der selvsagt ikke findes statistikker for. Kilder i branchen anslår den illegale import (fra især USA hvad græsfrø angår) til 5.000 til 10.000 tons om året. Dette lyder måske ikke af meget, men det er ulovligt og uacceptabelt og forstyrrer markedsbalancen i EU.

ESA (European Seed Association) nedsatte et udvalg under græsfrø-sektionen i oktober 2008 for at begrænse mængden af illegalt frø på markedet. Brancheudvalget for Frø fik formandsposten i udvalget, som desuden har repræsentanter fra de største græsfrøfirmaer i EU – herunder DLF-TRIFOLIUM, Eurograss, Barenbrug, RAGT, Limagrain og den italienske frøhandlerforening.

Udvalget har dels arbejdet med konkrete svindelsager, dels med generelle retningslinjer (Code of Conduct) for, hvordan frøfirmaer forventes at 'opføre' sig på markedet.

Der er iværksat undersøgelser mod fire italienske firmaer, som har importeret ucertificerede kløverfrø, hvilket er en illegal handling, hvis frøet anvendes som udsæd i EU. Der er en række andre sager under udvikling, men om de nogensinde når frem til en egentlig domfældelse, er uvist. Der er derfor i branchen en generel accept af, at udvalget arbejde især drejer sig om det præventive, nemlig, at der bliver holdt øje med svindlere, og at svindel ikke kan accepteres.

Arbejdet fortsættes i indeværende år.

3 Landbrugspolitiske forhold med relation til frø.

Produktionen og omsætningen af frø er især på grund af frøets natur som reproduktivt materiale underkastet et omfattende EU-regelsæt. Hovedbestanddelene er markedsordningen for frø, handelsdirektiver samt sortslistedirektivet, EU's sortsbeskyttelse og lovgivningen omkring planteforædlerrettigheder.

EU-lovgivningen på tilgrænsende områder påvirker også markfrø. Den fælles landbrugspolitik, konkurrence- og miljøforhold, økologi, GMO- og pesticidlovgivning, kontrol- og certificeringsomkostninger, er de væsentligste eksempler.

Se venligst de detaljerede beskrivelser af lovgivning mv. i 2008-udgaven af beretningen.

3.1 Forskning og forsøg.

Den overordnede koordinering og planlægning af forskning og forsøg inden for frøproduktion foregår i Brancheudvalget for Frøs 'Udvalg for Forskning og Forsøg'. Udvalget gennemgår årligt ansøgningsmassen til Frøafgiftsfonden sammen med fondens bestyrelse og ansøgerne. Formålet er at få klarlagt, hvilke forsknings- og forsøgsområder branchen har størst behov for.

Det væsentligste element i frøforskningen er Forskningsprogram Frøavl. Der er i 2009 iværksat et nyt Forskningsprogram Frøavl IV (2009-13) med støtte fra Innovationsloven.

I det ny program dækkes 50 % af programmets omkostninger af Innovationsmidler, mens branchen dækker 29,5 % og Aarhus Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet selv dækker 20,5 %. Branchens bidrag ydes i overvejende grad ved direkte bidrag via Frøafgiftsfonden, men også gennem (indirekte) dokumenterede bidrag i form af projekt- og mødedeltagelse, frørensning, frø, observationer mv.

Det samlede budget for forskningsprogrammet i 5-års perioden er kr. 24,8 mio., hvoraf frøbranchens andel udgør kr. 7,3 mio.

Forskningsprogrammet gennemføres af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet under Århus Universitet. Programmet er opdelt i 5 delprojekter – 4 for markfrø og ét for havfrø. Se www.frøafgiftsfonden.dk, hvor der er links til de enkelte støtte projekter under punktet 'Tilskud til projekter'.

4 Administration m.m.

Brancheudvalget har i beretningsåret administreret Frøafgiftsfonden, Planteforædlingsfonden, Erstatningsfonden for Markfrø samt Søgård-Fonden. Brancheudvalget for Frø har siden 1. januar 1998 desuden været sekretariat for Foreningen af Danske Havfrøgrossister.

Lovgrundlaget for de to førstnævnte fonde er lov om administration af det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. (bemyndigelsesloven) jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004.

4.1 Frøafgiftsfonden.

Bestyrelsen består af 12 personer, heraf 8 repræsenterer erhvervet og 4 repræsenterer offentlige interesser.

I henhold til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bekendtgørelse nr. 1 af 3. januar 2005 er der i 2009 igen opkrævet 2 promille i produktionsafgift for frø. Afgiften opkræves for græs-, kløver- og grøntsagsfrø, der avles her i landet på grundlag af det samlede afregningsbeløb, der kontraktmæssigt tilkommer frøavleren inden fradrag af omkostninger til tørring og rensning, men før tillæg af merværdiafgift.

Det påhviler køberen (frøfirmaet) at tilbageholde afgiften ved den endelige afregning med avleren hvert år senest den 11. juni. Den opkrævede produktionsafgift skal inden 3 uger efter afregning indbetales til Frøafgiftsfonden.

I regnskabsåret 2009 havde Frøafgiftsfonden et afgiftsprovener på kr. 1,617 mio. i forhold til kr. 1,411 mio. året før. Hertil kom et tilskud fra Promilleafgiftsfonden på kr. 2,2 mio. På grundlag heraf og en overførsel fra foregående år samt en renteindtægt, havde Frøafgiftsfonden i alt kr. 3,83 mio. til støtte til forsknings- og rådgivningsaktiviteter.

Se www.frøafgiftsfonden.dk for detaljer om de anvendte bevillinger fra fonden i beretningsåret.

Der er overført et restbeløb på tkr. 39 til 2010 i forhold til en overførsel på tkr. 73 året før.

4.2 Planteforædlingsfonden.

Med baggrund i den ændrede bemyndigelseslov jf. folketingsbeslutning i efteråret 2003 fik Planteforædlingsfonden en ny bestyrelse i 2004. En ny bestyrelse er fra august 2008 udpeget for en fireårig periode og består nu af 3 personer. Bestyrelsen er sammensat af 2 repræsentanter for erhvervet og 1 for offentlige interesser.

I henhold til Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 303 af 29. april 1997 opkræves der en forædlerafgift ved salg af certificeret frø og handelsfrø af markfrøarter til forbrug her i landet. Afgiftspligten påhviler den registrerede virksomhed, idet enhver virksomhed, der erhvervsmæssigt sælger markfrø, skal anmeldes og registreres i Planteforædlingsfonden.

I 2009 udgjorde forædlerafgifterne følgende beløb:

1. For frø af græsmarksbælgplanter og græsser	1,25 kr./kg
2. For ubehandlet og slebet frø af bederoer til foderbrug	2,34 kr./kg
3. For frø af kålroe og turnips	6,24 kr./kg
4. For frø af lupin, vikke og andre grøntfoderplanter	0,17 kr./kg
5. For pilleret frø af bederoer til foderbrug	14,08 kr./unit á 100.000 stk. frø
6. For pilleret frø af kålroe	16,21 kr./unit á 100.000 stk. frø
7. For majs	2,34 kr./unit á 50.000 kerner

I regnskabsåret 2009 blev der indbetalt forædlerafgifter for i alt tkr. 8.185. Fondens midler fordeles pro rata til de respektive sortsejere. Se mere på fondens hjemmeside: www.planteforædlingsfonden.dk

4.3 Erstatningsfonden for Markfrø.

Brancheudvalget for Frø har siden 1993 varetaget administrationen af Erstatningsfonden for Markfrø.

Erstatningsfondens formål er at opkræve og udbetale erstatninger ved kvalitetsmangler i forbindelse med handel med frø og at administrere erstatningsreglerne for markfrø samt yde tilskud til projekter vedrørende markfrø. Fonden opkræver erstatninger fra virksomheder, som ifølge erstatningsreglerne er pligtige til at indbetale erstatningsbeløb til Fonden. I 2009 indbetalles tkr. 25 i erstatninger til fonden. Der er desuden renteindtægter fra fondens grundkapital på tkr. 95. Efter kontrolhonorar til Plantedirektoratet og administration og revision, blev der tkr. 92 til evt. udlodning.

Fondens indtægter anvendes principielt til udbetaling af erstatningsbeløb til køberne af det erstatningspligtige frø, og endvidere kan der, såfremt der konstateres overskud i Fonden, ydes tilskud til projekter vedrørende markfrø. I 2009 besluttede bestyrelsen at støtte et projekt på DJF for tkr. 68.

Erstatningsreglerne har tidligere været baseret på markfrøbekendtgørelsen, men da Plantedirektoratet ønskede erstatningsordningen privatiseret, besluttede De Danske Landboforeninger, Dansk Familielandbrug og Dansk Frøhandlerforening i slutningen af 1997, at videreføre ordningen på et privatretligt grundlag. I 1998 godkendte Civilrets-Direktoratet Erstatningsfondens nye fundats.

Erstatningsfondens bestyrelse består af 4 personer, hvoraf 2 medlemmer udpeges af Landbrug & Fødevarer, Frøsektionen og 2 medlemmer af Dansk Frøhandlerforening. Brancheudvalget varetager sekretariatet, og Brancheudvalgets sekretariatschef er udpeget som sekretær for fonden.

4.4 Søgård-fonden.

Kirsten og Sigurd Andersen oprettede i 1995 af egne midler Søgård-fonden til støtte for Folkekirkens Nødhjælp og dansk frøproduktion. Fonden reguleres af vedtægterne og styres af bestyrelsen. Brancheudvalget for Frø har siden 2001 varetaget administrationen af Søgård-fonden.

Udlodninger fra fonden gives til forsøg med græsser eller kløver, publikation af resultater, rejseomkostninger og deltagergebyr til kongresser indenfor frøproduktion samt til Folkekirkens Nødhjælp.

Der er i beretningsåret udloddet tkr. 96 til ansøgninger inden for frø, samt 2.800 til Folkekirkens Nødhjælp.

5 Brancheudvalgets ledelse og sekretariat.

I henhold til Brancheudvalget for Frøs vedtægter går formandsposten på skift mellem en repræsentant for henholdsvis handel og produktion for ét år ad gangen. I 2009 var gård-ejer Thor Gunnar Kofoed formand og direktør Torben Lunde næstformand.

På Brancheudvalgets hjemmeside: www.branchudvalgetforfrø.dk kan sammensætning ses.

Brancheudvalget har **9 medlemmer** og repræsentationen er som følger:

<u>Forening/organisation</u>	<u>Antal repræsentanter</u>
Dansk Landbrug (nu L&F)	4
Dansk Frøhandlerforening	4
Foreningen af Danske Havefrøgrossister	1

Under Brancheudvalget er der nedsat et udvalg for forskning og forsøg, som udarbejder oplæg og indstilling til Brancheudvalget med henblik på den overordnede koordinering og planlægning af forskning og forsøg indenfor frøproduktion. Udvalget er sammensat af Brancheudvalgets formandskab samt ét medlem fra hhv. Dansk Landbrug, Foreningen af Danske Havefrøgrossister, Dansk Frøhandlerforening og DLF-TRIFOLIUM. Dansk Landbrug besætter formandsposten i udvalget med mindre udvalget i fuld enighed bestemmer andet.

Brancheudvalget har aftale om sekretariatsbetjening i Landbrug & Fødevarers (L&F) Forenings- og Udviklingsservice.

L&F blev dannet i 2009 – se mere på: [Landbrug & Fødevarer](#)

Brancheudvalget for Frøs sekretariat består af chefkonsulent Nils Elmegaard, konsulent Lars Magnus Lund Christensen, sekretær Inge Pedersen. Birgitte Newton og Jens Kramer varetager bogføring mv.

6 Bilag.

Bilag (tabeller 1-14) de følgende sider:

Datasæt med arealer, produktion, lager, import- og eksport, mv. for Danmark, EU og for verden.

Tabel 1

Danmarks areal med græsmarksbælgplanter og græsfrø, ha.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	912	435	387	478	464	361	432	403	524	364	476
Hvidkløver	3.516	3.718	3.406	3.743	3.853	4.800	5.727	4.300	3.889	3.941	4.089
Humlesneglebælg	167	2	13	50	69	97	115	98	87	84	78
Bælgplantefrø i alt	4.603	4.157	3.812	4.277	4.386	5.262	6.283	4.804	4.500	4.389	4.647
Alm. rajgræs	25.970	27.003	25.638	35.262	36.786	36.380	37.553	30.349	29.484	34.357	31.878
Ital.rajgræs	2.816	1.970	1.596	2.251	2.636	2.573	2.276	1.624	1.481	1.455	2.068
Hybrid rajgræs	840	373	246	673	1.050	1.437	1.406	1.311	1.004	797	914
Timothe	520	644	889	871	841	721	631	438	334	235	612
Knoldrottehale	32	9	6	10	15	20	17	11	16	6	14
Hundegræs	3.020	2.923	3.619	3.812	3.545	2.463	2.049	3.255	4.563	5.260	3.451
Engsvingel	1.628	1.596	1.144	927	775	984	1.071	1.135	1.291	936	1.149
Rødsvingel	27.317	29.676	16.073	21.490	23.593	25.670	26.087	20.973	16.676	20.937	22.849
Stivbl. svingel	1.795	1.906	1.049	662	909	1.036	1.285	1.332	1.161	1.244	1.238
Strandsvingel	1.813	2.123	2.408	2.871	3.371	2.680	2.872	3.932	5.056	6.095	3.322
Rajsvingel	251	222	123	77	160	263	512	949	875	702	413
Hvene	166	151	210	169	184	197	124	185	143	126	166
Alm.rapgræs	345	400	396	263	308	244	264	159	248	67	269
Engrapgræs	7.817	9.629	11.136	10.106	9.369	10.166	10.398	8.533	5.962	6.807	8.992
Græsfrø ialt	74.330	78.624	64.533	79.444	83.542	84.834	86.551	74.189	68.295	79.024	77.337
Total	78.933	82.781	68.345	83.721	87.928	90.096	92.834	78.993	72.795	83.413	81.984
Brancheudvalget for Frø											
* Foreløbige tal											

Tabel 2

Danmarks areal med havefrø og andet markfrø til certificering, ha.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Gennemsnit sidste 10 år
Spinat	3.591	3.672	3.403	3.958	3.666	4.316	5.654	5.871	5.810	5.808	4.575
Andet havefrø	800	758	789	818	1.169	1.159	915	1.004	680	744	884
I alt	4.391	4.430	4.192	4.776	4.835	5.475	6.569	6.875	6.490	6.552	5.459
Markært	7.927	8.671	8.952	6.623	5.634	4.541	3.050	1.479	1.207	2.145	5.023
Hestebønne	87	291	445	256	172	294	342	63	61	147	216
Lupin	22	98	460	625	647	188	77	128	151	108	250
Vikke					25		12	7	-	-	
Roer	35	136	63	96	79	106	100	60	65	60	80
Vårraps	242	78	84	64	59	47	227	78	35	43	96
Vinterraps	485	372	489	713	737	376	78	280	382	315	423
Oliehør	2.333	480	52	23	34				-	-	
Spindhør	21								-	-	
Gul sennep	6	8	33	27	56	22	11	75	145	131	51
Kommen	21	11	25	36		14	7	6	-	-	15
Andre foderplanter	2	5	3						-	-	
I alt	11.181	10.150	10.605	8.462	7.443	5.586	3.903	2.176	2.048	2.948	7.977
Total	15.572	14.580	14.797	13.238	12.278	11.061	10.472	9.051	8.538	9.500	13.201

Brancheudvalget for Frø

Tabel 3

Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og græsfrø, tons

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	365	355	86	107	124	79	119	105	56	167	156
Hvidkløver	1.634	1.389	1.825	1.311	1.596	1.113	2.291	2.806	928	1.734	1.663
Humlesneglebælg	191	182	1	3	59	64	108	98	73	107	89
Bælgplantefrø i alt	2.190	1.927	1.912	1.421	1.779	1.256	2.518	3.012	1.057	2.009	1.908
Alm. rajgræs	38.352	31.415	30.731	27.490	41.495	42.840	42.423	50.403	31.199	33.057	36.941
Ital.rajgræs	5.552	3.864	2.694	1.909	2.904	3.067	3.494	3.377	1.917	1.743	3.052
Hybrid rajgræs	2.014	1.144	466	262	795	1.406	1.716	2.074	1.262	923	1.206
Timothe	163	367	329	401	524	319	319	190	182	112	291
Knoldrottehal	11	21	7	3	7	6	10	5	3	11	8
Hundegræs	2.352	3.560	2.898	2.889	4.403	3.160	2.832	2.451	3.040	4.839	3.242
Engsvingel	670	1.427	1.448	846	803	307	1.043	1.086	844	1.270	974
Rødsvingel	25.893	33.007	34.977	17.259	25.278	23.785	39.369	33.830	23.143	24.974	28.152
Stivbl.svingel	1.078	1.795	1.676	973	697	883	1.086	1.209	830	1.017	1.124
Strandsvingel	1.100	2.088	2.798	2.622	4.431	3.468	3.476	3.937	4.911	5.978	3.481
Rajsvingel	37	200	212	82	87	145	293	681	838	674	325
Hvene	49	87	77	80	89	48	70	52	60	46	66
Alm.rapgræs	267	314	342	296	235	169	258	210	94	216	240
Engrapgræs	6.607	6.318	8.212	8.709	8.228	7.333	10.509	10.123	7.120	5.231	7.839
Græsfrø ialt	84.159	85.641	86.867	63.821	89.976	86.936	106.898	109.631	75.446	80.091	86.947
Total	86.349	87.568	88.779	65.242	91.755	88.192	109.416	112.643	76.504	82.100	88.855
Brancheudvalget for Frø											
* Foreløbige tal											

Tabel 4

Dansk gennemsnitsudbytte af græs- og bælglplantefrø, kg pr. ha.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gennemsnit sidste 10 år
Alm. rajgræs	1.254	1.210	1.138	1.072	1.177	1.165	1.166	1.342	1.028	1.121	1.167
Ital.rajgræs	1.353	1.372	1.368	1.196	1.290	1.164	1.358	1.484	1.181	1.177	1.294
Hybrid rajgræs	1.322	1.362	1.250	1.065	1.181	1.339	1.194	1.475	963	919	1.207
Timothe	566	706	511	451	602	379	442	301	416	335	471
Knoldrottehale	367	656	778	500	700	392	493	294	311	713	520
Hundegræs	885	1.179	992	798	1.155	891	1.150	1.196	934	1.061	1.024
Engsvingel	623	877	907	740	866	396	1.060	1.014	744	984	821
Rødsvingel	995	1.208	1.179	1.074	1.176	1.008	1.534	1.297	1.103	1.498	1.207
Stivbl.svingel	967	1.000	879	928	1.053	971	1.048	941	623	876	929
Strandsvingel	1.113	1.152	1.318	1.089	1.543	1.029	1.297	1.371	1.249	1.182	1.234
Rajsvingel	822	797	956	667	1.130	906	1.114	1.330	882	770	937
Hvene	551	524	510	381	527	261	355	419	325	320	417
Alm.rapgræs	927	910	854	747	894	549	1.057	795	588	870	819
Engrapgræs	935	808	853	782	814	783	1.034	974	834	877	869
Rødkløver	443	389	198	276	259	170	330	243	140	319	277
Hvidkløver	483	395	491	385	426	289	477	490	216	446	410
Humlesneglebælg	1.067	1.090	600	231	1.180	928	1.113	853	747	1.227	904
Brancheudvalget for Frø											
* Foreløbige tal											

Tabel 5

Forbrug i Danmark græs- og bælglantefrø, tons

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	Gennemsnit sidste 10 år
Alm. rajgræs	3.209	3.250	3.334	3.038	3.090	2.979	2.973	3.107	2.886	2.535	3.040
Ital.rajgræs	1.784	1.644	1.319	1.146	903	613	470	440	384	343	905
Hybrid rajgræs	34	76	162	223	276	241	226	188	166	148	174
Timothe	141	122	94	87	106	114	118	125	123	123	115
Knoldrottehale	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Hundegræs	12	8	7	7	9	7	9	7	6	8	8
Engsvingel	122	105	74	67	82	84	74	89	84	84	87
Rødsvingel	908	928	929	1.041	1.132	1.166	1.199	1.272	1.160	1.026	1.076
Stivbl.svingel	18	19	22	21	24	32	30	38	42	35	28
Strandsvingel	2	1	1	1	1	5	21	30	47	45	15
Rajsvingel		5	0	5	22	90	178	285	339	383	145
Hvene	5	13	13	15	14	16	18	22	17	16	15
Alm.rapgræs	38	33	14	13	16	13	14	5	11	9	17
Engrapgræs	429	396	364	348	414	409	451	459	451	396	412
Græsser ialt	6.702	6.600	6.333	6.012	6.089	5.769	5.782	6.067	5.716	5.151	6.022
Rødkløver	73	73	100	115	103	100	101	88	76	84	91
Hvidkløver	490	457	440	391	424	346	341	359	355	295	390
Bælglantefrø i alt	563	530	540	506	527	446	442	447	431	379	481
Total	7.265	7.130	6.873	6.518	6.616	6.215	6.224	6.514	6.147	5.530	6.503

Brancheudvalget for Frø

Tabel 6

Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø, ha.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	165	206	246	258	209	184	258	201	346	268	234
Hvidkløver	139	327	554	465	497	631	879	308	521	542	486
Bælgplantefrø i alt	305	537	813	728	706	815	1.137	509	867	810	720
Alm. rajgræs	949	1.086	1.201	1.791	1.745	1.274	1.209	922	822	1118	1.212
Ital. rajgræs	134	107	39	41	85	149	160	79	41	30	87
Hybrid rajgræs	18	9	69	133	132	169	136	60	54	48	83
Timothe	17	61	137	143	150	187	256	233	138	138	146
Hundegræs		7	7	31		41	70	97	79	132	
Engsvingel	34	42	68	52	42	48	48	102	56	93	58
Rødsvingel	2	37	45	65	48	37	27	28	47	71	41
Strandsvingel					12	5	24	24	43	10	
Rajsvingel					15	60	79	140	142	130	
Engrapgræs		38	31	23	61	38	13	8	-	6	
Alm. rapgræs			19		7	34	27	-	-	0	
Græsser i alt	1.154	1.387	1.616	2.279	2.297	2.042	2.049	1.692	1.421	1775	1.771
Totalt	1.459	1.924	2.429	3.006	3.003	2.857	3.185	2.201	2.288	2585	2.494
Brancheudvalget for Frø											
* Foreløbige tal											

Tabel 7

Udviklingen i de danske frølagre pr. 1. juli

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	42	198	298	128	98	73	74	42	79	181	456	121
Hvidkløver	1.179	1.263	1.174	1.000	625	374	154	558	1.813	906	1.495	905
Alsike	3	3	12	19	81	30	7	0	7	2	29	16
Humlesneglebælg	8	73	105	71	12	3	11	30	35	13	24	36
Ialt bælgplanter	1.232	1.537	1.589	1.218	816	480	246	630	1.935	1.102	2.003	1.078
Alm. rajgræs	25.424	25.083	16.748	9.302	6.544	7.978	13.342	18.332	24.552	16.541	21.017	16.385
Ital.rajgræs	4.827	7.110	6.130	4.188	2.333	1.347	2.013	3.005	3.466	1.844	2.125	3.626
Hybrid rajgræs	1.292	2.342	2.861	1.785	576	194	350	958	1.754	2.399	2.470	1.451
Timothe	59	61	82	142	211	228	173	136	82	125	593	130
Knoldrottehale	2	9	20	17	1	1	1	8	5	3	14	7
Hundegræs	888	1.297	1.140	1.012	1.177	2.567	2.023	740	275	509	3.407	1.163
Engsvingel	269	338	690	1.132	610	134	80	252	448	425	1.155	438
Rødsvingel	5.173	6.370	13.617	16.231	6.953	4.539	4.035	15.497	15.237	8.384	14.460	9.604
Stivbl.svingel	58	400	1.052	1.518	573	88	152	309	144	73	476	437
Strandsvingel	222	329	506	1.017	1.332	821	771	742	504	1.184	4.389	743
Rajsvingel	1	3	51	127	29	5	24	65	354	654	791	191
Hvene	38	68	43	57	48	80	44	38	40	68	103	52
Alm.rapgræs	40	30	49	185	163	54	29	64	36	41	130	69
Engrapgræs	2.595	1.199	1.002	2.341	2.451	1.588	1.373	2.933	3.972	2.616	4.204	2.207
Ialt græsser	40.888	44.639	43.991	39.054	23.001	19.624	24.410	43.079	50.872	34.867	55.334	36.442
Total	42.120	46.176	45.580	40.272	23.817	20.104	24.656	43.709	52.807	35.969	57.337	37.521

Brancheudvalget for Frø

Tabel 8

Udviklingen i priser til danske avlere for græs- og bælglplantefrø, kr. pr. kg

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	13,23	12,77	17,09	22,80	24,04	23,96	21,68	24,02	32,15	34,88	22,66
Hvidkløver	14,63	14,43	15,09	19,01	20,93	26,21	23,69	19,53	28,32	26,65	20,85
Humlesneglebælg	9,34	9,35	19,08	20,49	10,64	12,79	10,62	12,99	15,98	14,23	13,55
Alm. rajgræs	4,13	4,31	4,42	6,22	6,85	6,71	5,52	5,13	7,56	8,06	5,89
Ital.rajgræs	3,66	3,85	4,23	5,42	6,51	6,52	4,90	4,63	6,55	7,40	5,37
Hybrid rajgræs	4,36	3,50	4,28	6,05	7,52	8,14	6,17	5,68	8,09	8,35	6,21
Timothe	6,51	6,71	7,00	7,53	8,12	8,83	9,27	9,16	14,63	13,81	9,16
Knoldrottehale	17,26	14,00	14,04	15,84	17,62	23,79	26,02	27,36	30,15	23,96	21,00
Hundegræs	5,47	6,02	5,95	6,46	5,08	5,50	6,34	7,81	11,00	10,50	7,01
Engsvingel	7,56	6,63	6,12	6,42	7,21	8,53	8,83	8,12	10,29	9,26	7,90
Rødsvingel	6,34	5,69	4,45	4,89	6,10	6,96	5,41	5,40	7,64	7,68	6,06
Stivbl.svingel	9,21	6,07	4,82	4,77	6,00	8,09	7,15	6,89	10,30	11,00	7,43
Strandsvingel	5,37	5,89	5,09	4,94	5,17	6,10	6,36	6,73	8,82	7,90	6,24
Rajsvingel	0,00	7,68	7,16	7,85	6,85	7,52	6,71	6,54	9,10	10,05	6,95
Alm.rapgræs	9,68	11,48	10,91	9,63	9,49	10,42	9,75	10,94	14,53	14,94	11,18
Engrapgræs	10,53	12,81	11,77	10,12	10,19	11,41	9,68	9,07	12,78	14,49	11,28
Hvene	18,90	15,85	17,68	19,68	18,33	24,26	21,29	21,15	25,55	27,06	20,98
Vejet gns.	5,67	5,85	5,49	6,63	7,06	7,43	6,39	6,14	8,64	9,06	

Brancheudvalget for Frø - årlig indberetning af afregning. Tallene er uden evt. bonus, lagerleje, transport o.lign.

Tabel 9

Danmarks eksport af græs- og græsmarksbælgplantefrø fordelt på arter, tons

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	135	185	131	54	162	113	164	156	182	139	142
Hvidkløver	974	1.191	1.555	1.251	1.529	1.222	1.551	1.310	1.636	1.121	1.334
Andre bælgplanter*	17	31	6	8	33	22	52	67	25	57	32
Lucerne	47	41	113	345	312	301	426	530	147	85	235
Sneglebælg	77	88	76	93	88	55	90	96	94		84
I alt bælgplanter	1.250	1.536	1.881	1.751	2.125	1.713	2.283	2.160	2.084	1.402	1.818
Alm. rajgræs	36.176	35.372	34.127	28.576	36.533	34.058	35.441	41.670	37.364	27.791	34.711
Ital. rajgræs	2.524	3.529	3.701	3.471	3.484	2.178	2.667	3.146	4.238	2.043	3.098
Hybrid rajgræs	693	645	1.377	1.357	898	902	1.072	820	670	944	938
Timothe	20	208	126	209	389	415	400	751	597	415	353
Hundegræs	1.962	3.701	3.036	2.621	2.901	3.009	4.515	2.890	2.672	2.323	2.963
Engsvingel	550	938	943	1.046	1.254	437	875	605	598	328	757
Rødsvingel	25.281	23.958	26.773	27.668	27.139	24.176	26.893	33.052	29.047	19.871	26.386
Stivbl. svingel	662	787	672	1.460	1.269	1.247	1.162	1.341	1.046	677	1.032
Strandsvingel	920	1.588	1.970	2.014	4.427	4.123	4.194	4.581	4.416	2.897	3.113
Rajsvingel	24	72	68	192	107	136	169	374	262	222	163
Hvene	51	86	71	72	62	66	87	73	85		72
Alm. rapgræs	230	213	218	249	295	198	202	240	82	37	197
Engrapgræs	9.028	7.781	8.101	9.828	8.241	7.560	7.311	8.853	10.078	5.283	8.206
Andre græsser**								63	88	140	97
I alt græsser	78.122	78.884	81.190	78.771	87.011	78.509	84.990	98.464	91.242	62.972	82.015
Total	79.372	80.420	83.071	80.522	89.136	80.222	87.273	100.623	93.326	64.374	83.834
Brancheudvalget for Frø											
* Fra 2008/09 inklusiv Sneglebælg											
** Fra 2008/09 inklusiv hvene											

Tabel 10

Danmarks eksport af græs- og plantefrø fordelt på lande, tons

Land	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	Gennemsnit
											sidste 10 år
Belgien/Lux.	3.602	1.437	1.542	1.645	1.843	1.342	1.069	1.421	2.020	927	1.685
Finland	1.704	2.180	1.702	1.327	1.591	1.642	1.561	1.584	2.104	1.138	1.653
Frankrig	10.827	11.083	11.379	11.737	13.672	11.893	10.184	10.888	11.210	8.227	11.110
Holland	6.858	7.581	7.697	7.638	9.459	6.780	7.097	6.186	9.383	7.600	7.628
Irland	1.012	812	1.282	1.590	1.319	1.596	1.170	2.217	1.743	1.111	1.385
Italien	4.202	4.944	5.849	5.387	5.460	5.645	5.728	6.515	5.230	3.668	5.263
Litauen	188	330	303	418	679	766	1.237	1.816	1.078	390	721
Polen	994	1.831	1.854	943	1.670	1.887	1.831	1.968	2.600	1.422	1.700
Portugal	122	573	308	663	577	469	629	700	548	389	498
Rumænien	53	54	200	548	586	454	608	978	570	399	445
Slovenien	107	120	186	247	474	264	331	750	793	244	352
Spanien	2.037	2.229	2.781	2.553	2.405	2.311	2.122	1.766	1.694	901	2.080
Sverige	1.647	2.407	2.177	2.465	2.365	2.312	1.925	2.139	2.231	1.487	2.115
Tjekkiet	598	787	852	1.006	1.066	1.031	1.502	1.672	1.509	474	1.050
Tyskland	24.982	24.105	24.469	23.709	24.890	22.836	27.543	31.639	24.139	18.946	24.726
UK	6.275	5.644	8.286	7.796	8.405	7.532	8.241	8.385	7.871	6.267	7.470
Ungarn	435	486	576	698	902	990	1.074	1.059	1.138	716	807
Østrig	1.398	1.822	1.802	2.048	2.359	1.899	1.269	1.724	2.230	1.566	1.812
Andre EU-lande	492	591	645	532	722	925	1.157	1.575	1.802	671	911
EU-27 I ALT	67.531	69.016	73.888	72.948	80.443	72.574	76.279	84.981	79.894	56.543	73.410
- heraf EU-15	64.884	65.061	69.475	68.754	74.562	66.464	68.746	75.413	70.828	52.496	67.668
- heraf EU-12	2.648	3.954	4.413	4.194	5.882	6.111	7.533	9.569	9.067	4.047	5.742
Norden	766	686	841	981	957	681	688	789	903	684	798
Øvrige Europa	2.886	2.939	3.446	3.580	4.095	4.623	5.334	6.486	7.196	4.076	4.466
Nordamerika	5.133	4.471	2.286	870	1.026	748	2.093	4.516	2.482	1.291	2.492
Sydamerika	1.632	1.636	509	286	800	692	917	874	553	203	810
Asien	1.295	1.520	1.902	1.574	1.563	666	1.436	2.233	1.498	1.080	1.476
3. lande i alt	11.836	11.404	9.186	7.574	8.688	7.645	10.996	15.642	13.432	7.831	10.423
TOTALT	79.368	80.419	83.074	80.522	89.131	80.220	87.275	100.623	93.326	64.374	83.833
Brancheudvalget for Frø											

Tabel 11

Arealet med græs- og kløverfrø i EU-27, ha.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	Gennemsnit sidste 10 år 1995-2004
					EU-25						1995-2004
Hvene	991	918	822	673	774	729	600	728	642	652	753
Draphavre	589	704	515	280	177	175	252	279	378	377	373
Hundegræs	8.634	8.574	8.002	7.554	7.398	7.050	7.459	9.799	11.608	11.392	8.747
Strandsvingel	7.625	8.501	9.226	10.299	10.775	10.610	11.202	13.499	15.087	16.614	11.344
Stivbl. svingel	4.620	5.127	3.583	1.756	2.315	3.018	3.629	3.313	3.373	3.090	3.382
Engsvingel	11.395	11.537	10.278	9.194	8.516	10.024	12.278	13.576	12.720	9.445	10.896
Rødsvingel	46.819	50.799	32.155	33.383	34.632	40.634	43.330	37.386	29.721	32.287	38.115
Ital. rajgræs	25.562	27.380	25.955	33.643	44.255	45.070	40.158	34.959	30.202	37.937	34.512
Alm. rajgræs	73.277	68.914	56.797	73.433	84.929	88.808	89.511	74.819	59.209	68.803	73.850
Hybrid rajgræs	4.053	2.088	1.663	2.535	3.810	5.632	6.139	5.945	4.627	4.043	4.054
Timothe	15.017	18.156	19.053	17.649	16.690	16.244	19.513	18.708	18.489	16.215	17.573
Lundrapgræs	98	94	115	104	125	112	109	104	28	42	93
Engrapgræs	11.876	13.289	15.234	14.222	13.164	13.747	13.652	11.945	8.409	9.249	12.479
Alm. rapgræs	373	410	416	263	308	244	269	206	254	73	282
Rajsvingel	1.930	1.651	933	624	1.053	1.959	3.189	4.197	3.718	2.652	2.191
Græsser ialt	212.859	218.142	184.747	205.612	228.921	244.056	251.290	229.463	198.465	212.871	218.643
Rødkløver	28.749	20.252	11.352	10.735	13.031	14.758	18.496	21.183	16.497	18.622	17.368
Hvidkløver	4.946	5.104	4.545	4.778	5.042	6.263	7.464	6.436	5.699	4.950	5.523
Andet kløver	14.253	8.722	8.260	9.449	12.262	14.469	7.326	8.210	8.365	11.373	10.269
Kløver i alt	47.948	34.078	24.157	24.962	30.335	35.490	33.286	35.829	30.561	34.945	33.159
Total	260.807	252.220	208.904	230.574	259.256	279.546	284.576	265.292	229.026	247.816	251.802

Tabel 12

EU - frøgræsarealet, fordelt på medlemslande, ha.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Skøn 2009	Andel af EU-prod.	Gennemsnit sidste 10 år
Belgien	3.610	3.268	2.525	3.293	3.926	4.001	3.537	3.521	2.798	3.396	1,6	3.045
Tyskland	29.309	28.139	25.985	27.472	33.206	35.331	33.733	32.095	27.825	28.869	13,6	26.313
Frankrig	21.565	22.199	17.125	18.197	22.462	25.441	24.169	21.312	16.960	16.939	8,0	18.144
Italien	2.215	3.127	2.823	2.863	4.427	4.443	3.406	3.298	3.354	4.467	2,1	2.778
Holland	22.256	19.982	17.495	21.220	25.021	26.993	25.392	19.325	15.361	17.249	8,1	19.208
Luxembourg	650	595	566	565	777	804	617	612	502	573	0,3	552
Irland	84	24	0	25	45	43	23	0	0	0	0,0	100
UK	7.001	6.226	5.841	6.386	6.027	5.877	5.926	5.916	5.250	5.374	2,5	5.730
Danmark	74.330	78.624	64.533	79.444	83.542	84.834	86.523	74.388	68.294	79.803	37,5	65.160
Spanien	2.501	3.769	2.076	3.763	3.409	1.673	4.748	4.582	4.525	4.146	1,9	2.767
Østrig	374	357	424	459	459	523	450	544	500	491	0,2	344
Sverige	6.856	8.240	9.177	8.932	9.153	8.896	10.061	8.940	9.225	9.340	4,4	6.890
Finland	7.013	8.943	9.511	8.964	7.415	6.892	8.328	8.720	8.854	8.477	4,0	6.552
EU-15 i alt	177.764	183.493	158.081	181.583	199.869	205.751	206.913	183.253	163.448	179.124	84,1	157.584
Estland	347	348	626	656	701	953	1.217	1.187	945	708	0,3	528
Letland	1.046	1.214	1.131	1.045	820	1.087	1.162	1.440	1.766	1.363	0,6	873
Litauen	435	456	581	538	996	2.062	2.826	3.368	3.611	2.575	1,2	1.009
Polen	9.816	9.041	5.607	5.780	7.856	10.354	14.446	13.492	7.260	11.590	5,4	8.283
Slovenien	90	195	233	155	102	68	69	76	0	0	0,0	95
Slovakiet	1.280	932	1.016	848	1.185	1.574	2.005	1.429	1.174	1.013	0,5	1.105
Tjekkiet	14.567	14.718	11.372	10.458	13.750	15.901	17.080	19.702	16.754	14.457	6,8	12.205
Ungarn	7.515	7.745	6.100	4.549	3.642	6.306	4.765	4.787	2.938	2.062	1,0	5.207
EU-12 i alt	35.095	34.649	26.666	24.029	29.052	38.305	43.570	46.048	35.111	33.768	15,9	29.353
EU-27 i alt	212.859	218.142	184.747	205.612	228.921	244.056	250.483	229.301	198.559	212.892	100,0	186.937

Tabel 13

EU - produktionen af græsfrø, fordelt på medlemslande, tons

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Andel af EU-prod.	<i>Gennemsnit sidste 10 år</i>
Belgien	4.024	3.952	3.975	2.895	4.387	4.550	4.596	3.661	4.363	3.912	1,9	4.032
Tyskland	33.967	21.338	25.909	20.771	22.913	31.755	30.561	30.392	23.590	19.661	9,7	26.086
Frankrig	26.468	22.584	20.204	19.817	20.750	26.821	25.898	23.014	15.810	16.152	8,0	21.752
Italien	6.902	4.374	5.339	5.156	4.571	6.743	6.518	4.734	6.422	5.343	2,6	5.610
Holland	30.474	29.291	25.971	23.385	34.900	36.471	36.963	34.865	20.101	20.808	10,3	29.323
Luxembourg	920	499	700	570	641	1.204	702	801	624	595	0,3	726
Irland	267	104	20	0	24	40	94	52	52	0	0,0	65
UK	9.645	7.561	6.658	6.355	7.512	6.405	6.145	6.982	10.915	6.582	3,3	7.476
Danmark	84.363	85.608	86.867	63.821	89.976	88.087	106.898	109.628	74.705	80.122	39,6	87.008
Spanien	3.492	1.976	2.475	1.859	3.107	3.973	1.655	3.918	4.454	4.250	2,1	3.116
Østrig	210	215	225	261	298	308	379	230	30	344	0,2	250
Sverige	4.247	4.003	5.688	6.068	5.371	4.973	6.823	6.568	6.471	6.845	3,4	5.706
Finland	2.797	2.625	4.574	3.115	3.086	1.694	2.716	4.639	3.722	3.566	1,8	3.253
EU-15 i alt	207.776	184.130	188.605	154.073	197.536	213.024	229.948	229.484	171.259	168.180	83,1	194.402
Estland	38	39	80	253	194	170	275	282	301	258	0,1	189
Letland	275	279	279	396	483	302	425	475	631	941	0,5	449
Litauen	303	168	164	74	264	371	940	1.071	2.412	2.146	1,1	791
Polen	5.472	3.946	2.613	4.051	2.311	3.759	5.174	9.258	7.196	12.785	6,3	5.657
Slovakiet	259	172	190	183	161	263	820	719	1.033	856	0,4	466
Tjekkiet	7.035	5.241	4.794	3.807	5.000	8.974	7.492	9.576	17.302	15.350	7,6	8.457
Ungarn	4.208	3.741	3.335	3.545	2.192	1.917	2.788	3.517	2.577	1.813	0,9	2.963
EU-12 i alt	17.642	13.659	11.619	12.477	10.717	15.874	17.968	24.918	31.525	34.149	16,9	19.055
EU-27 i alt	225.418	197.789	200.224	166.550	208.253	228.898	247.916	254.402	202.784	202.329	100,0	214.081

Brancheudvalget for Frø

Tabel 14

EU frølagre pr. 1. juli

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	4.416	6.110	5.653	4.799	3.620	3.129	1.626	1.469	3.400	3.860	3.426
Hvidkløver	4.143	4.058	3.011	2.404	2.017	2.238	2.777	4.795	5.060	4.843	3.168
Alsike	133	203	343	339	314	228	151	190	257	250	216
Ialt bælgplanter	8.692	10.371	9.007	7.541	5.951	5.595	4.554	6.454	8.717	8.953	6.811
Alm. rajgræs	78.265	64.297	42.304	31.519	36.102	57.893	51.896	68.198	61.726	71.844	51.762
Ital.rajgræs	57.618	46.200	31.757	22.653	17.689	30.386	29.344	25.807	20.003	24.458	28.628
Hybrid rajgræs	7.216	7.695	5.332	2.724	1.322	2.496	2.204	3.483	4.933	6.606	3.870
Timothe	2.003	2.805	3.956	5.109	4.898	3.905	3.139	3.951	4.630	4.995	3.445
Hundegræs	2.732	3.268	3.648	3.980	4.296	3.267	1.675	1.222	2.030	7.307	2.701
Engsvingel	1.898	3.021	4.059	3.167	2.053	1.215	1.428	3.983	5.136	6.787	2.623
Rødsvingel	14.067	23.838	29.373	19.282	13.451	11.925	23.635	27.727	21.496	27.212	18.997
Stivbl.svingel	1.218	2.391	3.477	2.302	1.213	1.123	1.150	1.331	821	1.228	1.508
Strandsvingel	2.420	2.950	3.766	4.330	4.464	5.073	2.874	3.184	5.296	12.560	3.458
Rajsvingel	69	172	268	175	116	162	772	964	2.005	2.365	643
Hvene	607	802	699	567	703	862	570	434	547	566	583
Alm.rapgræs	127	148	267	244	199	118	98	104	171	311	152
Engrapgræs	3.323	3.684	5.575	6.526	5.701	5.685	6.412	8.063	6.288	8.196	5.385
Ialt græsser	171.563	161.271	134.481	102.577	92.207	124.110	125.197	148.451	135.082	174.435	123.582
Total	180.255	171.642	143.488	110.118	98.158	129.705	129.751	154.905	143.799	183.388	130.393

Brancheudvalget for Frø